Ode aan het wandelen

'Wandelen opent de blik op de wereld. Het geeft je een geluksgevoel en laat je vrede hebben met wie je bent. Wandelen brengt de geest in beweging en zet alle zintuigen op scherp. Soms kom je als een ander mens terug, met het voornemen het voortaan rustiger aan te doen en je niet langer slaafs te onderwerpen aan het hectische levensritme dat onze tijd zo kenmerkt. Wandelen is leven vanuit het lichaam en laat je toe even op adem te komen en je opnieuw te verwonderen. Soms is wandelen een omweg om weer bij jezelf te komen en orde op zaken te stellen.' [David Le Breton]

Wereldwijd blijven mensen zich te voet bewegen: uit noodzaak of gemak, als vrijetijdsbesteding, vanuit spirituele motieven… Paden zijn er nooit zomaar. Ze zijn de oudste sporen van de almaar dolende, naar zin hunkerende mens en nodigen uit om zelf in beweging te komen. Met lijf en leden, met hart en verstand, alleen of met anderen. Je zet de ene voet voor de andere en gaat op stap.

In *Ode aan het wandelen*, het recent verschenen literaire essay van David Le Breton, komt een rijke waaier aan wandelthema's aan bod. Het is een uitnodiging om – al wandelend en al lezend – van het leven te genieten: de wandelschoenen aantrekken om even tot rust te komen, anderen te ontmoeten, als aanleiding tot een gesprek, om te lanterfanten, om in volle vrijheid halt te houden of de weg te vervolgen.

Cultuurhistoricus en antropoloog **Joris Capenberghs** wandelt door het boek, licht toe en leest passages uit *Ode aan het wandelen*, dat hij onlangs uit het Frans vertaalde [Waerbeke, 2018].

praktisch: € 275,- [waarbij € 100 korting mogelijk is dankzij Literatuur Vlaanderen], excl. vervoerskosten | duur: ca. 100 min. [80 min + pauze ca. 20 min]

David Le Breton (1953) doceert antropologie en sociologie aan de Universiteit van Straatsburg. Hij onderzoekt de wijze waarop we individueel en in groep met het lichaam omgaan en hoe we dit verbeelden. Hij is ook een wereldautoriteit in het onderzoek naar de motieven voor risicogedrag, pijnervaringen en stiltebeleving. Als verwoed stapper schreef hij enkele boeiende, persoonlijke essays over wandelen en de behoefte aan rust en verdieping. Met *Ode aan het wandelen* verschijnt voor het eerst een werk van hem in Nederlandse vertaling.

Joris Capenberghs is cultuurhistoricus en antropoloog. Als zelfstandig publicist, vertaler en ten-toonstellingscurator beweegt hij op het snijvlak van landschappen, erfgoed, taal, artistieke expressie en natuurbeleving. Hij was jarenlang (gast)docent aan o.a. PH Limburg, U Antwerpen en KU Leuven, en zette ver- schillende spraakmakende tentoonstellingen op. Op dit moment is hij docent bij o.a. Davidsfonds Academie, Amarant en Avansa. Hij werkte o.a. in Latijns-Amerika en specialiseerde zich in het mens- en wereldbeeld en de artistieke expressie van schriftloze volkeren. Enkele jaren terug vertaalde hij de eerste volledige biografie van poolreiziger-etnograaf Knud Rasmussen [Stephen R. Bown, *Witte Eskimo*, 2017] en verzorgde de vertaling van de literaire essays *Ode aan het wandelen* [2018] en *Over stilte* [2021] van de Franse antropoloog David Le Breton. Op dit moment vertaalt hij *Pleidooi voor dierenrechten* van Tom Regan. Binnenkort verschijnt ook de vertaling van *Raakvlakken en scheidslijnen* van de Mexicaanse dichter-essayist Octavio Paz die in 1990 de Nobelprijs Literatuur in de wacht sleepte.

Over stilte (en zoveel meer)

In een wereld waar communicatie norm is, bestaat stilte slechts als onderbreking. De computer valt uit, het telefoongesprek breekt af, de techniek laat het afweten. Stilte is dan ongewenst en niet het resultaat van een persoonlijk verlangen of individuele keuze. Alsof stilte een relict is uit lang vervlogen tijd, iets dat nog niet is ingelijfd door de dominante logica van lawaai, snelheid en consumptie.

En tegelijk verlangen we soms naar stilte. Je wilt even vertragen, jezelf herbronnen, op adem komen. Je gaat wandelen in de natuur of trekt je een tijdje terug. Doorleefde stilte kan wijzen op respect, begrip en aanvaarding. Zoals de woordeloze verstandhouding van geliefden of vrienden die samen kunnen zwijgen. Toch kan stilte evenzeer de uiting zijn van dwang, afwijzing of onverschilligheid. Als anderen je niet willen zien of horen, leidt stilte tot eenzaamheid.

Het woord en de stilte wisselen elkaar voortdurend af. Hun waarde en betekenis zijn maatschappelijk en cultureel bepaald. Ze verschillen ook van mens tot mens. Wie wil nadenken, mediteren of tot innerlijke rust komen, zoekt de stilte bewust op. Sommigen beschouwen haar als een vorm van stilzwijgend geluk, terwijl anderen er juist bang voor zijn en zich voluit storten in werk, afleiding of ontspanning. Wel of niet gewenst, stilte heeft altijd het laatste woord.

Cultuurhistoricus en antropoloog **Joris Capenberghs** brengt eigen teksten, wandelt door het boek, licht toe en leest passages uit *Over stilte* van David Le Breton, dat hij onlangs uit het Frans vertaalde [Waerbeke, 2021], afgewisseld met recent door hem vertaalde (onuitgegeven) gedichten van diverse auteurs.

praktisch: € 275,- [waarbij € 100 korting mogelijk is dankzij Literatuur Vlaanderen], excl. vervoerskosten | duur: ca. 100 min. [80 min + pauze ca. 20 min]

David Le Breton (1953) doceert antropologie en sociologie aan de Universiteit van Straatsburg. Hij onderzoekt de wijze waarop we individueel en in groep met het lichaam omgaan en hoe we dit verbeelden. Hij is ook een wereldautoriteit in het onderzoek naar de motieven voor risicogedrag, pijnervaringen en stiltebeleving. Als verwoed stapper schreef hij enkele boeiende, persoonlijke essays over wandelen en de behoefte aan rust en verdieping. Van hem verscheen eerder *Ode aan het wandelen* in Nederlandse vertaling.

Joris Capenberghs is cultuurhistoricus en antropoloog. Als zelfstandig publicist, vertaler en tentoonstellingscurator beweegt hij op het snijvlak van landschappen, erfgoed, taal, artistieke expressie en natuurbeleving. Hij was jarenlang (gast)docent aan o.a. PH Limburg, U Antwerpen en KU Leuven, en zette ver- schillende spraakmakende tentoonstellingen op. Op dit moment is hij docent bij o.a. Davidsfonds Academie, Amarant en Avansa. Hij werkte o.a. in Latijns-Amerika en specialiseerde zich in het mens- en wereldbeeld en de artistieke expressie van schriftloze volkeren. Enkele jaren terug vertaalde hij de eerste volledige biografie van poolreiziger-etnograaf Knud Rasmussen [Stephen R. Bown, *Witte Eskimo*, 2017] en verzorgde de vertaling van de literaire essays *Ode aan het wandelen* [2018] en *Over stilte* [2021] van de Franse antropoloog David Le Breton. Op dit moment vertaalt hij *Pleidooi voor dierenrechten* van Tom Regan. Binnenkort verschijnt ook de vertaling van *Raakvlakken en scheidslijnen* van de Mexicaanse dichter-essayist Octavio Paz die in 1990 de Nobelprijs Literatuur in de wacht sleepte.

Noorderlicht en poolnacht
Knud Rasmussen, poolvolkeren en de wereld vandaag

In 1921 vertrok Knud Rasmussen met enkele Inuit en Deense wetenschappers uit Noord-Groenland voor een drie jaar durende sleehondentocht langs de Noordelijke IJszee. Opzet was zoveel mogelijk leefgemeenschappen te bezoeken, hun materiële cultuur en mondelinge overlevering te bestuderen en inzicht te verwerven in de oorsprong van het Inuit-volk. Zo bleken alle Inuit – van Groenland over Canada en Alaska tot Siberië – eenzelfde taal te spreken, weliswaar in verschillende dialecten. Het was de langste sleehondentocht ooit, alles samen ruim 32.000 km.

Stapsgewijs treden we met vertaler en antropoloog Joris Capenberghs in het voetspoor van Knud Rasmussen. In woord en beeld brengt hij de orale cultuur en het animistische mens- en wereldbeeld van de Noordpoolvolkeren tot leven. Herkomst en historiek van de inheemse jagers in het uitgestrekte arctische gebied worden belicht. En tegelijk tracht hij via hun artistieke expressie, verhalen en liederen door te dringen tot hun rijke geestesleven.

Onderweg ontmoeten we – naast Rasmussen – ook Vikingen, zendelingen, pelsjagers, walvisvaarders, handelaars en andere poolreizigers (o.a. ook Tété-Michel Kpomassie die ruim 40 jaar geleden 'als eerste Afrikaan' Groenland 'ontdekte'). Tot slot vragen we ons af welke lessen we kunnen trekken uit de aloude inzichten en wijsheden van de Inuit. En welke dramatische gevolgen de huidige klimaatsveranderingen kunnen hebben voor hun voortbestaan, het Noordpoolgebied en de aarde.

praktisch: € 275,- [waarbij € 100 korting mogelijk is dankzij Literatuur Vlaanderen], excl. vervoerskosten | duur lezing: ca. 110 min. (90 min + pauze ca. 20 min) | PowerPointpresentatie met fragmenten uit oude en recentere documentaire films [de organisator zorgt voor een beamer en geluidsinstallatie (voor filmfragmenten)]

Joris Capenberghs is cultuurhistoricus en antropoloog. Hij schrijft, vertaalt, was curator van verschillende spraakmakende tentoonstellingen en is docent bij o.a. Amarant, Avansa en Davidsfonds Academie. Hij vertaalde Bowns biografie van Knud Rasmussen uit het Engels.

Witte Eskimo
De onverschrokken reis van Knud Rasmussen naar het hart van de Noordpool

Onlangs verscheen bij Ad. Donker [Rotterdam] de Nederlandse vertaling van de eerste volledige biografie van Knud Rasmussen (1879-1933). Deze Deens-Groenlandse ontdekkingsreiziger en etnograaf ondernam vele, vaak spectaculaire tochten door het Noordpoolgebied en bracht als eerste de cultuur, de taal en het leven van de Inuit in kaart.

Knud Rasmussen staat te midden van andere grootheden die de laatste ondoordringbare plekken op aarde hebben ontsloten. Hij geniet niet alleen bekendheid om zijn legendarische moed, goedlachse avontuurlijke aard en meesterlijke pen, maar ook voor zijn onschatbare verzameling en studie van liederen, legenden en mythische verhalen van de Inuit.

'Rasmussen voelde zich even comfortabel in een pak van berenpels op het poolijs als in een smoking met vlinderdas in de loge van de opera. Hij was dol op de walrusjacht en theater, sprak vloeiend Kalaallisut – het Groenlandse dialect van de Inuit-taal – en Deens, en voelde zich thuis bij traditionele jagers en sjamanen in het arctische gebied, maar ook in de beau monde en in academische kringen in Denemarken en Noord-Amerika. Met souplesse bewoog hij over en weer in deze verschillende, schijnbaar onverenigbare werelden.'

Wie van avontuur, ongerepte verre culturen en tijdloze legenden houdt, komt in deze biografie van Rasmussen ruimschoots aan z'n trekken. Volgens Louis Beyens – polair ecoloog, ervaren poolreiziger en auteur van *Het Hoge Noorden. Een encyclopedie van de Arctis* [Atlas-Contact, 2016] – 'een meeslepende, goed gedocumenteerde biografie' van één van zijn 'persoonlijke favorieten van betekenisvolle, inspirerende poolreizigers'.

In 2016 ontving de Canadese auteur Stephen Bown voor *White Eskimo* de prestigieuze William Mills Prize for Non-Fiction Polar Books. Hij schreef verschillende alom gewaardeerde en bekroonde boeken over de geschiedenis van ontdekkingsreizen, wetenschap en ideeën. Bij uitgeverij Ad. Donker verschenen al eerder van dezelfde auteur: *Scheurbuik* [2004] en *De laatste Viking. Het leven van Roald Amundsen* [2014].

uitgeverij Ad. Donker | Rotterdam – www.uitgeverijdonker.nl
door Joris Capenberghs uit het Engels vertaald
376 blz. – 225 x 148 mm, gebonden met stofomslag, geïllustreerd
winkelprijs: € 34,50 – ISBN: 97890 6100 717 3